

Právní normy o státních dávkách vydané v republice československé v roku 1921.

Jan Čaha.

Dokončení.

V. Daně spotřební a clo.

1. Všeobecná daň nápojová.

Zde lze uvést pouze ministerský výnos otištěný ve Věstníku: nařízení k provedení změn ve všeobecné dani nápojové následkem rozšíření této daně na pivo (str. 41), cejchování nádob, v nichž jsou úředně projednávány tekutiny dle váhy (str. 185), vrácení všeobecné daně nápojové (str. 226), nová úprava plátenek pro všeobecnou daň nápojovou (str. 271).

3. Daň z masa.

Zde uvádíme opět pouze výnosy ministerstva financí otištěné ve Věstníku: nař. ku provedení změn v dani z masa následkem současného vybírání paušalované daně z převodu (str. 41), nová úprava plátenek pro daň z masa (str. 271).

4. Potravní daň na čáře.

Vyhláška ministerstva financí ze dne 28. března 1921, č. 138 Sb. z. a n., o zřízení ředitelství potravní daně v Praze.

Dále sluší uvést výnosy ministerstva financí otištěné ve Věstníku: zřízení ředitelství potravní daně v Praze (str. 151), průvodní stvrzenky pro vývoz zabitého dobytka a syrového masa z obvodu potravní daně na čáře (str. 424).

5. U h e l n á d á v k a.

Zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 296 Sb. z. a n., kterým se přezkoumávají ustanovení §§ 32., 33., 34., 35., 40., 45., 48. a 49. zák. ze dne 9. dubna 1920, č. 260 Sb. z. a n., o úpravě uhelného hospodářství s prováděcím nařízením ze dne 17. listopadu 1921, č. 420 Sb. z. a n.

Článek I. nového zákona nemění sice ani daňového základu (cena), ani sazby (30%), připouští však za daňový základ skutečnou prodejní cenu, není-li cena uhlí stanovena podle § 5. původního zákona o úpravě uhelného hospodářství úředně, anebo prodá-li podnikatel dolů uhlí za cenu vyšší. Není-li cena dle § 5. úředně stanovena a je-li skutečná prodejní cena nižší než cena obvyklá za uhlí

téhož druhu u téhož podnikatele, jest zapraviti dávku dle této poslední ceny; nelze-li tuto cenu zjistiti, anebo považuje-li ji finanční úřad v porovnání s cenami obecně obvyklými za příliš nízkou, může finanční úřad požádati onen úřad, který je příslušným pro stanovení uhelných cen, aby stanovil obchodní cenu tohoto uhlí a dle této ceny se pak zapravuje dávka. Prodeji rovná se každý jiný způsob upotřebení uhlí, pokud není toto upotřebení osvobozeno od dávky (dle § 34. původního zákona, recte čl. III. nového zákona). Pojem »ceny« jest blíže stanoven v § 1. prováděcího nařízení. Vedle toho stanoví prováděcí nařízení ku §u 32. zákona způsob zapravování daně (§ 2. a § 5.), pak povinnosti podnikatelů dolů, vyplývající ze státního dozoru (povinnost vésti záznamy, měsíční účty, důchodkový dozor). § 3. a 4.

Dle posavadního ustanovení § 33. původního zákona bylo v případě, když uhlí bylo odevzdáno na dole provozované koksově, briketárně, buletárně, nebo jiné provozovně pro další zpracování (zhodnocení), daňovým základem zpravidla cena vyrobeného paliva; ministerstvo financí mohlo však naříditi, že se dávka odráží z ceny uhlí před jeho zpracováním, byla-li dávka z uhlí užitého ku dalšímu zpracování vyšší než dávka vypadající z vyrobeného paliva. Nový zákon stanoví opak; v takových případech se dle nového zákona zapravuje uhelná dávka zpravidla z ceny uhlí k tomu použitého, ministerstvo financí může pak na žádost podnikatelovu povolití zapravení dávky z ceny vyrobeného paliva (čl. II. nového zákona). Vznik platební povinnosti zůstal tímto nedotčen.

Čl. III. mění č. 1 § 34. původního zákona a rozšiřuje poněkud případy, kdy se uhelná dávka neodvádí. Dle nového zákona se dávka neodvádí:

1. z uhlí, které se spotřebuje pro opatření provozní síly důlního podniku k vedení a udržování jeho provozu (k tomu § 6. odst. 2., pak §§ 7. a 8. prov. nař.);

2. z uhlí, které správa uhelného podniku horního zdarma nebo nejvýše za režijní ceny poskytuje zřízcům a osazenstvu dolů, pensistům, provisionistům a jejich vdovám pro jejich vlastní domácí potřebu k otopu, pokud výměra těchto deputátů byla ministerstvem veřejných prací schválena (t. zv. deputátní uhlí); dále z uhlí dodaného z vlastní těžby a zdarma nebo nejvýše za režijní cenu závodním školám, nemocnicím, jídelnám a jiným ústavům a zařízením, sloužícím k dobru dělnictva (k tomu § 10. prov. nař.).

Čl. IV. doplňuje § 35. původního zákona, který jedná o náhradní dávce, vybírané z uhlí dovezeného z ciziny, pokud toto není dávky prosto. Posavadní výše náhradní dávky zůstala nezměněna (§ 11. prov. nařízení). Případy osvobození v zákoně uvedené blíže vysvětluje § 12. prov. nař.

Dle posavadního znění § 40. zák. se nezapravené částky uhelné dávky vymáhaly jako přímé daně. O promlčení pak platilo ustano-

vení zákona ze dne 18. března 1878, č. 31 ř. z. Čl. V. nového zákona praví nyní, že o vymáhání nezapravené dávky, o přemlčení dávky a o opravných prostředcích platí tatáž ustanovení jako o daních spotřebních, dále že uhelná dávka požívá zákonného zástavního práva na dole s veškerým horním příslušenstvím a konečně, že o úrocích z prodlení platí obdobně zákon ze dne 16. března 1921, čís. 116 Sb. zák. a nařízení.

Čl. VI. nového zákona přiznává veřejným dopravním podnikům, které dle § 45. jsou povinny dodávati finančním úřadům výkazy o dopravě uhlí, že si mohou za tento výkon počítati zvláštní poplatek stanovený tarifem. Prováděcí nařízení doplňuje čl. VI. ustanoveními o povinnostech železničních úřadů a plavebních podniků dodávati příslušným dozorčím úřadům výkazy o zásilkách uhlí a připustiti kontrolu orgánů dozorčích úřadů.

Čl. VII. a VIII. nového zákona doplňuje trestní ustanovení podle §§ 48. a 49. posavadního zákona.

Z výnosů ministerstva financí otisknutých ve Věstníku sluší uvést: nový postup při vypočtení uhelné dávky (str. 185), stanovení příplatků k uhelným cenám na úhradu výloh uhelné rady (str. 334) a zejména instrukce ku zákonu z 12. srpna 1921, č. 296 Sb. z. a n., a ku prováděcímu nařízení k tomuto zákonu (str. 425).

6. Daň z lihu.

1. Nařízení vlády ze dne 8. ledna 1921, č. 7 Sb. z. a n., ku provedení zákona ze dne 22. prosince 1920, č. 687 Sb. z. a n., jímž se ruší nebo mění některá ustanovení zákona o dani z lihu.

2. Nařízení vlády ze dne 14. ledna 1921, č. 17 Sb. z. a n., o náhradních dávkách z věcí obsahujících přísadu cukru a alkoholu nebo z nich vyrobených s doplňujícím nařízením ze dne 16. června 1921, č. 220 Sb. z. a n. (viz clo).

3. Nařízení vlády ze dne 11. srpna 1921, č. 272 Sb. z. a n., o výrobě lihu z ovoce, bobulí a vína.

4. Nařízení vlády ze dne 10. listopadu 1921, č. 406 Sb. z. a n., jímž se stanoví prodejní ceny lihu a lihovin.

Ad 1. Nařízení toto jest rázu formálního. Ustanovení ku čl. I. konstatují pouze počátek platnosti stavu, který nastal zrušením některých posavadních zákonných ustanovení zákonem ze dne 22. prosince 1920, č. 687 Sb. z. a n. Sleva (15%) stanovená v (zrušeném) posledním odstavci § 35. zák. o dani z lihu ze dne 20. června 1888, č. 95 ř. z., změněného II. dílem čís. nař. ze dne 17. července 1899, č. 120 ř. z., pomíjí 31. prosincem 1920. Výrobní bonifikace příslušející doposud hospodářským lihovarům, bude poukázána pouze do 30. prosince 1920 (incl.). Nařízení jedná dále o způsobu, jak přihlásiti nárok hospodářských lihovarů na přiděl individuálního lihového kontingentu a jak instruovati žádosti o zřízení nového hospodářské-

ho lihovaru, a konečně o zemských (župních) přírážkách ku dani z lihu. —

Z výnosů ministerstva financí otištěných ve Věstníku sluší uvést: Úprava označení plombovacích kleští užívaných při kontrole daně z lihu (str. 44), převod nevyužítkovaných nejvyšších výrobních s jednoho lihovaru na jiné lihovary (str. 151), další překročení průměrné denní výroby v hospodářských lihovarech (str. 154), dokonalé oddělení destilatur od produkčních lihovarů, příslušnost kvasných (záparových) nádob k lihovarskému zařízení v produčních lihovarech (str. 182), cejchování nádob, v nichž jsou úředně projednávány tekutiny dle váhy (str. 185), o výrobě lihu z bobulí, ovoce a vína (str. 334), odborná sekce továren na laky, úprava denaturace lihu pro výrobu laků (str. 371), braní vzorků ze zásilek lihu došlých do rafinerií (str. 372), prozatímní úprava lihové výroby pro výrobní období 1921/22 (str. 393), konečná úprava výroby lihové ve výrobním období 1921/22 (str. 422), přiznání výhody paušalování pro lihovary produkční (str. 422).

7. Daň z piva.

1. Nařízení vlády ze dne 1. prosince 1921, č. 431 Sb. z. a n., jímž se mění nařízení vlády ze dne 31. prosince 1920, č. 678 Sb. z. a n., ku provedení zákona ze dne 22. prosince 1920, č. 676 Sb. z. a n., o způsobu zdaňování piva.

2. Nařízení vlády ze dne 23. března 1921, č. 112 Sb. z. a n., o omezení výroby a o nejnižší hutnotě piva.

Ad 1. Čl. I. podává novou definici piva takto: pivem se rozumí slabě alkoholický nápoj, vzniklý z kvašení mladinky, připravené z látek škrobnatých nebo cukernatých, s přísadou chmele. Nařízení stanoví dále, jaké pivo považuje se za pivo výčepní, pak za ležák, za pivo speciální a za pivo cizozemské. Za pivo se považuje též mladinka, které se nepoužije k další výrobě piva a která se vydává z výroby ku přímé spotřebě.

Daň se zapravuje podle stupňovitosti směrodatné pro uvedené jednotlivé druhy piva.

Čl. II. tohoto nařízení nahrazuje § 35. nař. z 16. prosince 1919, č. 666 Sb. z. a n., o důchodkovém dozoru. Zápisy, jichž vedení jest uloženo, musí býti uchovány k účelu důchodkového dozoru po dobu tří let.

Z výnosů ministerstva financí otištěných ve Věstníku sluší uvést: Výkazní povinnost železničních úřadů podle nařízení vlády ze dne 31. prosince 1920, č. 678 Sb. z. a n. (str. 41), k provedení změn ve všeobecné dani nápojové následkem rozšíření této daně na pivo (str. 41), výtraty při běžné výrobě piva a ze zásob ke dni 1. ledna 1921 ohlášených; kontrola množství mladinky a piva v kvasných nádobách (str. 184), cejchování nádob, v nichž jsou úředně projednávány tekutiny podle váhy (str. 185), vaření pivní mladinky pro jiný

závod nebo pro jiný účel než výrobu piva (str. 272), zrušení nejvyšších cen piva a nová definice piva (str. 423).

8. Daň z cukru.

1. Nařízení vlády ze dne 14. ledna 1921, č. 17 Sb. z. a n., o náhradních dávkách z věcí obsahujících přísadu cukru a alkoholu nebo z nich vyrobených s doplňujícím nařízením vlády ze dne 16. června 1921, č. 220 Sb. z. a n. (viz clo).

2. Nařízení vlády ze dne 26. září 1921, č. 358 Sb. z. a n., o úpravě obchodu cukrem a použití řepy cukrovky.

Ad 2. Účinnost nařízení vlády z 23. října 1920, č. 581 Sb. z. a n., o úpravě obchodu řepovým cukrem ve výrobním období 1920/21 prodlužuje se, pokud jde o cukr vyrobený ve výrobním období 1920/21, do 31. října 1921. Působnost čs. komise cukerní prodlužuje se do konce října 1921; komise vstoupí dnem 1. listopadu 1921 v likvidaci (§ 1.). Nařízení vlády ze dne 23. října 1920, č. 582 Sb. z. a n., o spotřební dávce z cukru konsumního, pak nařízení vlády ze dne 26. března 1920, č. 168 Sb. z. a n., o použití cukrovky ze sklizně 1920 a nař. vlády ze dne 30. března 1921, č. 139 Sb. z. a n., o použití řepy cukrovky ze sklizně 1921 se zrušují dnem 1. října 1921.

Z výnosů ministerstva financí otištěných ve Věstníku uvádíme: Úprava označení plombovacích kleští užívaných při kontrole daně z cukru (str. 44), umělá sladidla, ceny (str. 238).

9. Daň z nerostových olejů.

Zde lze uvést pouze výnos otištěný ve Věstníku ministerstva financí (str. 44) o úpravě označení plombovacích kleští používaných při kontrole daně z minerálních olejů.

10. Daň ze zapalovadel.

Zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 316 Sb. z. a n., o dani ze zapalovadel, s prováděcím nařízením ze dne 28. srpna 1921, čís. 317 Sb. zákonů a nařízení.

Dle § 1. tohoto zákona se rozšiřuje platnost zákona ze dne 9. října 1919, č. 350 Sb. z. a n. na Podkarpatskou Rus.

11. Clo.

1. Nařízení vlády ze dne 14. ledna 1921, č. 17 Sb. z. a n., o náhradních dávkách z věcí obsahujících přísadu cukru a alkoholu nebo z nich vyrobených s doplňovacím nařízením vlády ze dne 16. června 1921, č. 220 Sb. z. a n.

2. Nařízení vlády ze dne 3. února 1921, č. 62 Sb. z. a n., jímž se doplňují vysvětlivky k celnímu sazebníku upravenému vládním nařízením ze dne 12. května 1919, č. 379 Sb. z. a n., s dalšími vládními nařízeními o téže látce: ze dne 14. března 1921, č. 96 Sb. z. a n., ze

dne 11. srpna 1921, č. 271 Sb. z. a n., ze dne 25. srpna 1921, č. 315 Sb. z. a n., a ze dne 3. listopadu 1921, č. 395 Sb. z. a n.

3. Vyhláška ministerstva financí ze dne 26. února 1921, č. 86 Sb. z. a n., již se stanoví pohraniční pásmo na Moravě proti Rakousku a vyhláší celní silnice s další vyhláškou (oprava chyb) ze dne 19. července 1921, č. 263 Sb. z. a n.

4. Nařízení vlády ze dne 21. května 1921, č. 193 Sb. z. a n., o zvýšení valutového příplatku k celním sazbám s dalším nařízením vlády ze dne 21. července 1921, č. 239 Sb. z. a n. (oprava).

5. Zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 351 Sb. z. a n., o úpravě cla na automobily a motory k automobilům.

6. Zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 311 Sb. z. a n., o doplnění či. IX. zákona o celní sazbě ze dne 13. února 1906, č. 20 ř. z. a uherského zákona č. LIII., r. 1907 s prováděcím nařízením vlády ze dne 25. listopadu 1921, č. 429 Sb. z. a n.

7. Nařízení vlády ze dne 19. prosince 1921 č. 460 Sb. z. a n., o nové úpravě celních sazeb pro čs. celní území.

8. Nařízení vlády ze dne 2. června 1921, č. 206 Sb. z. a n., o celním osvobození raných bramborů v roce 1921.

9. Vyhláška min. financí ze dne 25. října 1921, č. 391 Sb. z. a n., již se vyhláší seznam celních úřadů na Slovensku a v Podkarpatské Rusi.

Ad 1. Podle čl. II. rakouského zákona ze dne 13. února 1906, ř. z. čís. 20, o celním sazebníku (uherského zákona čl. LIII. z r. 1907 o celním sazebníku) jest vláda zmocněna, aby při dovozu věcí, jež obsahují přísady podléhající v tuzemsku spotřební dani, aneb jež se vyrábějí z předmětů podléhajících takové dani, vybírala vedle cla zvláštní spotřební dani odpovídající přírážky. Citované nařízení stanoví tudíž, že z věcí s přísadou cukru nebo z cukru vyrobených (čokoláda, kakaové výrobky cukr obsahující, čokoládová cukrátká, plody cukrem obalované, povidla, pasty, huspeniny, zavařeniny atd. s cukrem zadělávané, ovocné a bobulové šťávy a pod., viz příloha A ku nařízení) a z věcí s přísadou alkoholu nebo z alkoholu vyrobených (desertní vína s přísadou alkoholu, alkoholická léčiva, alkoholické aromatické trestí, voňavky a kosmetické předměty obsahující alkohol a pod., viz příloha B ku nařízení), se má při dovozu do tuzemska vedle cla vybíratí náhradní dávka, jejíž výše je stanovena v přílohách A a B cit. nařízení, případně nařízení č. 220 Sb. z. a n. ai 1921. Článek II. uvedeného nařízení změnil dle těchto ustanovení i vysvětlivky k celnímu sazebníku (příloha vládního nařízení ze dne 12. května 1919, č. 379 Sb. z. a n.).

Ad 4. Nařízení stanoví v čl. I., že k celním sazbám a k celním přírážkám se vybírá, není-li jinak stanoveno, valutový příplatek; celní sazby s valutovým příplatkem se určují součinem základních sazeb a příslušných koeficientů uvedených ve čl. III. téhož nařízení. Tento koeficient jest stanoven pro jednotlivé druhy zboží ve výši

1, 3, 5, 7, 10, 13 a 16. Kromě toho obsahuje nařízení čl. II. jisté doplňky a změny posavadního celního sazebníku.

Ad 5. Zákon mění posavadní ustanovení položky 553 a 554 všeobecné celní sazby (příloha k nařízení vlády ze dne 12. května 1919, č. 379 Sb. z. a n.) a zákona ze dne 22. prosince 1920, č. 688 Sb. z. a nař.; clo obnáší 65% z ceny automobilů, z motorů pak pro aeroplany (za 100 kg) 15.000 Kč a z ostatních motorů (za 100 kg) od 4.500 do 6.000 Kč dle váhy.

Ad 6. Čl. IX. zákona ze dne 13. února 1906, ř. z. č. 20 (uherský zák. čl. LIII. ai 1907), uvádí případy osvobození od dovozního cla. Nový zákon doplňuje toto ustanovení fakultativním osvobozením pro dovoz nových nebo i starých strojů, součástí strojových, továrního zařízení a řemeslnického náčiní.

Ad 7. Posavadní celní sazebník (příloha ku vládnímu nařízení ze dne 12. května 1919, č. 379 Sb. z. a n.) doplněný a pozměněný jinými pozdějšími nařízeními se nahrazuje novým sazebníkem, jenž jest přílohou nařízení vlády ze dne 19. prosince 1921, č. 460 Sb. z. a n.

Z výnosů min. financí otištěných ve Věstníku sluší uvést: Úprava označení celních plombovacích kleští (str. 90) kontrola vývozu a dovozu zboží celními úředníky (str. 274).

12. Daň z vodní síly.

Zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 338 Sb. z. a n., o dani z vodní síly s prováděcím nař. ze dne 12. května 1922, č. 142 Sb. z. a n. Účinností nabyl zákon dnem 1. června 1922 (viz vyhlášku min. financí č. 129 Sb. z. a n. ai 1922).

A. Skutečností, s níž zákon spojuje právní povinnosti, jest použití vodní síly k pohonu (§ 1), nejedná-li se o vodní sílu uvedenou v § 9. (vodní síly s nepatrným efektivním výkonem, vodní síly odvozené z vodní síly již zdaněné anebo z energie vyrobené z některých surovin podléhajících státní dani spotřební a konečně vodní síly používané obcemi pro obyvatelstvo nebo družstvy pro účely meliorační s vyloučením výdělečnosti).

B. Povinnosti s touto skutečností spojené.

Berní povinnost vůbec jest spojena se skutečností použití vodní síly k pohonu.

Jiné povinnosti:

1. Povinnost ohlašovací:

a) O ohlášení doby a rozsahu, případně i výkonnosti poháněcího a poháněného nařízení podnikatelem (§ 8.) obsahuje bližší prováděcí nařízení.

b) Kdo užívá vodní síly (kromě vodní síly s nepatrným efektivním výkonem od daně osvobozené) k pohonu nebo je držitelem vodního díla způsobilého k zužitkování vodní síly, je povinen tento

podnik jakož i každou pozdější změnu podrobně popsati a ohlásiti finančnímu úřadu jakož i označiti podnik zvenčí (§ 12.). Bližší uvádí prováděcí nařízení.

c) O povinnosti ohlašovací při zostřeném důchodkovém dozoru viz sub 3., lit. b).

2. Povinnost platební.

a) Skutečností, sníž je spojena platební povinnost, jest použití vodní síly k pohonu (jako u povinnosti berní). Není sice o tom v zákoně samém ničeho zvláštního stanoveno, avšak vyplývá to z § 26. prov. nař. (»poplatné úkony«).

b) Subjekty platební povinnosti: K zapravení daně jest povinen, kdo vodní síly užívá (§ 10.).

c) Rozsah platební povinnosti:

aa) Daňový základ. Vyměřování daně děje se zásadě podle nejvýše možné výkonnosti poháněcího zařízení (kola, turbíny a pod.) v koňských silách efektivních daných na hřídeli poháněcího zařízení a jeho využití [§ 3. a § 2. lit. a)]. Nelze-li následkem měnivého stavu vody docílití stálé vodní síly, může v tomto případě podnikatel žádati za podmínek, které stanoví prováděcí nařízení, by se vodní síla počítala na základě celoročního průměrného výkonu při kratším provozu na základě průměru, připadajícího na dotyčné období výrobní (§ 3. odst. 2.).

Podnikatel může však žádati, aby daň byla vyměřována podle koňských sil efektivních, potřebných k dosažení plné výkonnosti poháněného zařízení a jeho využití, prokáže-li, kolik koňských sil je zapotřebí k dosažení plné výkonnosti poháněného zařízení a je-li poháněné zařízení tak upraveno, že může býti dána pod úřední závěru ona část zařízení, z které nemá býti daň vyměřována. Dle tohoto způsobu vyměřuje se též daň i z moci úřední, nelze-li daň jiným způsobem vhodně zjistiti (§ 4. a § 2., lit. b).

Třetí druh daňového základu spočívá v tom, že daň se vyměřuje dle kilowatových hodin, když se vodní síla převádí na elektrickou energii a to buď k žádosti podnikatelově, anebo z příkazu úředního. Kilowatové hodiny zjišťují se na úředně cejchovaném a zabezpečeném počítadle, které je povinen podnikatel na vlastní náklad dodati a udržovati [§ 5. a § 2., lit. c)].

Za daňový základ může však býti stanoven též nejvyšší možný výkon vodní síly anebo jiný vhodný způsob [§ 2., lit. d), § 5. prov. nař.].

Výkonnost a doba rozhodná pro vyměření daně zjišťuje se dle ustanovení § 8. zák. (zpravidla podle písemného ohlášení podnikatele, případně podle rozhodnutí finančního úřadu).

Při smíšeném poháněcím zařízení jest podnikatel povinen učiniti takové opatření, aby výkonnost poháněcího zařízení (příp. elektrická energie) mohla býti zjišťována samostatně, nebo přistoupti

na rozhodnutí finančního úřadu, vydaného na základě dobrozdání znalce (příp. údajů počítadla), nebo na základě vzájemné dohody (§ 6.).

Je-li v podniku několik poháněcích zařízení, z nichž každé pohání určité stroje nezávisle na ostatních, může finanční úřad nařídit, že každé z těchto poháněcích zařízení sluší, pokud se týče vyměření daně z vodní síly, považovati za samostatný podnik (§ 8., posl. odst.).

bb) **D a ň o v á s a z b a.** Základní daň jest 4 h a přírážka 4 h za jednu koňskou sílu a hodinu. Tato přírážka může býtí vládou snížena v tom poměru, v jakém bude snižována dávka uhelná.

Kromě této pevné sazby může ministr financí povolití paušalování daně v případech uvedených v § 7.

d) **D o b a a z p ů s o b p l n ě n í:** Prováděcí nařízení stanoví, kdy a jak se daň zapravuje (§ 10.).

e) **Z á n í k p l a t e b n í p o v i n n o s t i:** O promlčení daně platí též ustanovení jako o daních spotřebních (§ 11., odst. 1.).

3. Jiné povinnosti.

a) **P o v i n n o s t v é s t i z á z n a m y:**

aa) Prováděcí nařízení stanoví, jaké zápisy je podnikatel povinen konati o výkonnosti vodní síly a strojního zařízení a o době a rozsahu provozu.

bb) O povinnosti vésti záznamy při zosřteném důchodkovém dozoru, viz lit. b).

Z povinnosti vyplývající z dozoru státu:

aa) O povinnosti podnikatelově ohlásiti finančnímu úřadu podnik bylo již jednáno sub 1 lit. b).

bb) Podnikatel jest povinen poskytnouti finančnímu úřadu na jeho žádost zevrubné údaje o vodní síle a poháněcím i poháněném strojním zařízení. Táž povinnost stíhá vlastníka nebo držitele vodního díla (§ 12., odst. 2.).

cc) Veškerá vodní díla, vodní poháněcí zařízení a s těmito místně spojené závody jsou podrobeny důchodkovému dozoru. Zřizenci tímto dozorem pověřeni jsou oprávněni ve dne kdykoliv, a v noci, pokud závody jsou v činnosti, na příslušné území a do závodů vstupovati, výkonnost strojního zařízení vyšetřovati, do zápisů, jež se o vodní síle a jejím užívání konají, a to i když nejsou zákonem o dani z vodní síly předepsány, nahlížeti, výpisy z nich činiti a na stvrzenku je odebrati. Z toho vyplývá vzájemná povinnost tato úřední jednání trpěti. Při tom pak jest ten, kdo vodní síly užívá, povinen sám anebo svými zřizenci podati žádané vysvětlení a bezplatně konati pomocné práce při vyšetřování vodní síly (§ 13.).

dd) Finanční úřad může, má-li o d ů v o d n ě n o u domněnku, že předcházející ustanovení k zajištění daně nepostačují, uvaliti na jednotlivé podnikatele (podle ustanovení prováděcího nařízení) zosřtený

důchodkový dozor. Tento záleží v tom, že finanční úřad může podnikatelům uložit povinnost, aby ohlašovali v určité lhůtě předem začátek a konec každodenního provozu a používání vodní síly a konali o těchto ohlášeních jakož i výrobcích zevrubné zápisy, a dále že je finanční úřad oprávněn dáti pod úřední závěru poháněcí a poháněné zařízení po dobu, za kterou se daň neplatí. Z toho vyplývá vzájemná povinnost podnikatelova trpěti tato úřední jednání (§ 13.).

ee) V jistých případech může býti nad podnikem zaveden stálý důchodkový dozor (§ 14.). Příslušná ustanovení obsahuje prováděcí nařízení (§ 34. prov. nař.).

4. Neplnění povinností.

Toto má v zápětí exekuci a úroky z prodelní (§ 11.), příp. tresty dle §§ 15—17.

VI. Státní monopoly.

A. Monopol výbušných látek.

Nařízení vlády ze dne 3. února 1921, č. 46 Sb. z. a n., jímž se doplňuje vládní nařízení ze dne 8. listopadu 1920, č. 615 Sb. z. a n., vydané ku provedení zákona ze dne 15. července 1919, č. 414 Sb. z. a n., o monopolu výbušných látek.

Toto nařízení stanoví licenční poplatky z dováženého zboží, obsahujícího předměty monopolu výbušných látek.

Z výnosů ministerstva financí otištěných ve Věstníku, sluší uvést: Ceníky výbušných látek (str. 47 a 226), o prodeji a odběru výbušných látek (str. 372).

B. Monopol tabákový.

Nařízení vlády ze dne 9. září 1921, č. 328 Sb. z. a n., o uvolnění prodeje tabáku.

C. Monopol solní.

1. Zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 326 Sb. z. a n., jímž se mění některá ustanovení k zákonu o solním monopolu, s prováděcím nařízením ze dne 9. září 1921, č. 327 Sb. z. a n.

2. Vyhláška ministerstva financí ze dne 27. prosince 1921, č. 492 Sb. z. a n., o státních prodejních cenách tuzemské soli.

Ad 1. Zákon stanoví státní prodejní ceny tuzemské soli jedlé, dobytčí, průmyslové a odpadkové (§ 1. a 4. zák.); zmocňuje ministra financí, aby stanovil, v jakém rozsahu a za jakých podmínek se má přiznávatí zaměstnancům státních solných dolů a hutí bezplatný odběr deputátní soli a aby upravil podle výrobních nákladů státní prodejní ceny soli pro obyvatele oněch obcí, jímž podle dosavadních zákonných předpisů přísluší nárok na odběr soli za cenu nižší než všeobecně stanovenou (§ 5.) a konečně, aby dále stanovil okresy, do kterých smí býti cizozemská sůl dodávána (§ 6. zák. a čl. 4. prov. nař.). Co jest sůl dobytčí a průmyslová, určuje blíže čl. 3. prová-

děcího nař. Odběr a prodej soli jedlé nepodléhá důchodkovému dozoru; další úprava však (zusušlechtění, míšení a pod.) jedlé soli za účelem prodeje jest bez povolení ministerstva financí zakázána (čl. I. prov. nař.). Prodej dobytčí soli podléhá důchodkovému dozoru. Prodavač jest povinen oznámiti prodej příslušnému důchodkovému kontrolnímu úřadu a vésti zápisy o odběru a odbytu soli; průmyslová sůl musí býti před použitím denaturována, aby se stala nezpůsobilou k lidskému užívání (čl. 3. prov. nař.).

Zákon stanoví dále licenční poplatky při dovozu soli (přepychové, vařené, kamenné) z celní ciziny. Dovoz dobytčí a průmyslové soli z celní ciziny za prominutí nebo snížení cla a licenčního poplatku může býti povolen ministrem financí (§ 7. zák.); tento jest však také zmocněn, aby státní prodejní ceny soli snížil nebo zvýšil dle výše výrobních nákladů a rovněž, aby zvýšil nebo snížil licenční poplatky (§ 8.). Dovoz, vývoz i průvoz soli kteréhokoli druhu bez povolení ministerstva financí jest zakázán (§ 10. zák.). Přestupky zákona a nařízení stihají se podle trestního důchodkového práva (§ 11. zák.).

VII. Ustanovení všeobecného rázu.

1. Organisaace úřední.

1. Nařízení vlády ze dne 30. prosince 1920, č. 4 a1 1921 Sb. z. a n., kterým se stanoví nové úřední tituly pro úředníky evidence katastru daně pozemkové.

2. Vyhláška ministerstva financí ze dne 17. února 1921, č. 75 Sb. z. a n., o změnách v organisacích celních úřadů v obvodu zemského finančního ředitelství v Praze a v Brně.

3. Nařízení vlády ze dne 9. září 1921, č. 341 Sb. z. a n., kterým se stanoví nové úřední tituly pro úředníky technické finanční kontroly.

4. Vyhláška ministra financí ze dne 7. prosince 1921, č. 439 Sb. z. a n., o vybírání a vymáhání přímých daní, jakož i jiných státních dávek ve městech s vlastním statutem státními úřady berními, pak o změně názvu berních úřadů v Brně a Opavě.

5. Nařízení vlády ze dne 23. března 1921, č. 109 Sb. z. a n., o zřízení a působnosti Ředitelství státního dluhu v Praze.

Ad 4. Dosavadní státní berní úřady v Brně a Opavě nazývají se, počínajíc 1. lednem 1922, »Berní úřad pro Brno-venkov« a »Berní úřad pro Opavu-venkov.«

Z výnosů ministerstva financí otištěných ve Věstníku ministerstva financí sluší uvést: Upotřebením statistických dat týkajících se osevu a sklizně a statistických dat podle zákona ze dne 28. ledna 1919, č. 49 Sb. z. a n., k daňovým účelům (str. 225), zrušení kontroly dovozu a vývozu zboží celními úředníky (str. 274), zrušení finančního inspektorátu pro důchodkové trestní věci v Opavě (str. 77, roč. 1922).

2. Placení daně.

1. Zákon ze dne 16. března 1921, č. 116 Sb. z. a n., o splatnosti přímých daní státních, s prováděcím nařízením ze dne 28. července 1921, č. 266 Sb. z. a n.

2. Vyhláška ministerstva financí a pošt a telegrafů ze 24. března 1921, č. 140 Sb. z. a n., že se opravuje chyba ve vyhlášce ze dne 17. prosince 1920, č. 645 Sb. z. a n., o povinném placení daní, poplatků a dávek platenkami a šekovým řízením poštovního úřadu šekového.

3. Nařízení vlády ze dne 1. prosince 1921, č. 438 Sb. z. a n., jímž se přenáší vybírání a vymáhání přímých daní v městech s vlastním statutem v Čechách, na Moravě a ve Slezsku na státní úřady finanční s vyhláškou ministerstva financí ze dne 7. prosince 1921, č. 439 Sb. z. a n.

Ad 1. a) Lhůty splatnosti. Přímé daně státní s přírážkami státními jsou splatny v rovných částkách napřed a to prvního ledna, 1. dubna, 1. července a 1. října každého kalendářního roku. Zákon však stanoví některé výjimky, kde ohledně splatnosti platí nadále dosavadní ustanovení (§ 1. zák. a čl. I. prov. nař.). Počátkem každého roku má být v každé obci způsobem v místě obvyklým vyhlášeno, ve kterých hlūtách se mají přímé daně platiti a jaké následky má nedodržení platebních lhůt (§ 2. zákona a čl. II, prov. nař.).

b) **V y m á h á n í d a n ě a p ř í r á ž e k,** úroky z prodlení z daně a z přírážek.

Nezaplatí-li kdo přímých daní státních s přírážkami do 6 neděl po jejich splatnosti, v případě do jisté lhůty, během které daň má být zaplacená, bude od něho dlužná částka ihned vymáhána řízením donucovacím; přesahuje-li dlužníková úhrnná roční náležitost všech zmíněných dávek v berní obci dohromady 500 Kč, jest kromě toho povinen platiti ode dne splatnosti až včetně do dne zaplacení dlužné částky 10%ní úroky z prodlení. Za den platby se pokládá při platbách hotovými den složení u berního nebo poštovního úřadu, při dohropisech v odúčtovacím řízení den zúčtování u poštovního úřadu šekového. Kalendářní měsíc čítá se za 30 a kalendářní rok za 360 dnů. Výše úroků z prodlení při dávce z majetku a dávce z přírůstku na majetku řídí se dle posavadních předpisů.

c) **Ú r o k y n á h r a d n í z d a n í a p ř í r á ž e k.** Z částek přímých daní státních a přírážek, které byly neprávem přijaty a byly nebo podle platných předpisů mohly v den, kdy poplatník o odpisu byl vyrozuměn, býti vráceny hotově, budou poplatníku nahrazeny 10%ní úroky, jestliže v berním roce, jehož se odpis týče, zásadně podléhal úrokům z prodlení (§ 6. zákona: čl. 6. prov. nař.). Za platbu neprávem přijatou pokládá se platba, když dotyčný předpis byl rozhodnutím správního úřadu vynesným o opravném prostředku nebo výrokem soudním buď úplně zrušen nebo tak snížen, že platba pře-

vyšuje zbývající předpis. Částky, které byly dobrovolně zaplacený nad předpis, který byl předmětem stížnosti, jsou z výpočtu úroků náhradních vyloučeny (§ 7. zák. a čl. 7. prov. nař.). Náhradní úroky platí se ode dne platby neprávem přijaté až do dne vyznění poplatníka o odpisu. Nastal-li po uvědomění poplatníka u vrácení daně průtah finanční správou způsobený a okolnostmi neospravedlněný, zaplatí se úroky náhradní až dne skutečného vrácení (§ 9. zák. a čl. 8. prov. nař.). Opomněl-li finanční úřad náhradní úroky poukázati, a neuplatní-li poplatník nárok na úroky náhradní do tří let ode dne doručení o rozhodnutí správního úřadu nebo ode dne vyhlášení soudního nálezu, kterým byla berní náležitost snížena, zanikne nárok na náhradní úroky (§ 10. zák.).

d) Úroky z prodlení a náhradní z poplatků přímo placených. Výměra úroků z prodlení, které jest dlužník povinen platiti při nedodržení zákonné lhůty k zapravení přímo placených poplatků a poplatkového ekvivalentu včetně poplatků ze smluv pojišťovacích, smluv o doživotní důchod a smluv zaopatřovacích, dále z jízdních lístků a daně za přepravu zavazadel a zboží, stanoví se 10% (§ 12. zák. a čl. 10. prov. nař.). Ve stejné výši stanoví se míra úroků z prodlení, kterými jsou strany povinny podle ustanovení platných na Slovensku a Podkarpatské Rusi (§ 13. zák.).

Vrací-li se na rekurs zaplacený poplatek, nahradí se poplatníku 10%ní úrok. Ustanovení uvedená při úrocích náhradních z daní a přírážek dle §§ 7., 9. a 10. zákona platí obdobně i co do náhradních úroků z poplatků (§ 14. zákona a čl. 11. prov. nař.).

Ustanovení uvedená o úrocích z prodlení a náhradních z poplatků přímo placených platí i pro všeobecnou daň z převodu statků a pracovních výkonů a pro daň přepychovou (§ 15. zák. a čl. 12. prov. nařízení).

Zákon současně zmocňuje vládu změnit úroky z prodlení a náhradní podle poměrů peněžního trhu; při tom však nesmí překročiti sazbu určenou tímto zákonem.

Ad 3. Vybírání a vymáhání přímých daní, pokud je města s vlastním statutem Praha, Liberec, Brno, Uh. Hradiště, Jihlava, Kroměříž, Olomouc, Znojmo, Opava a Frýdek obstarávají v přenesené působnosti, přenáší se na státní úřady berní, příp. berní správy. —

3. Promlčení.

Zákon ze dne 21. prosince 1921, č. 480 Sb. z. a n., jímž se upravuje promlčení práva k vyměření a vymáhání daní a dávek v Podkarpatské Rusi.

Do promlčecích lhůt ve smyslu uherských finančních zákonů a nařízení posud platných v Podkarpatské Rusi nečítají se roky 1914 až včetně 1920. Ustanovení toto platí jak pro přímé daně, tak i pro veškeré jiné státní dávky jim na roveň postavené, jichž promlčení

jest posuzovati dle dosud tam platných uherských zákonů. Nevpočítání roku 1914 až včetně 1920 do lhůt promlčecích dle předchozích odstavců platí ve všech případech, kde promlčení dne 1. srpna 1914 ještě nenastalo.

4. Osвобоzení od daně a poplatků (všeobecně).

Nařízení vlády ze dne 3. února 1921, č. 49 Sb. z. a n., jímž se stanoví organizační řád pro poskytování úvěru živnostníkům poškozeným válkou v Podkarpatské Rusi.

Dle § 19. poskytují se ku podpoře tohoto úvěru různé úlevy, poplatkové a daňové:

a) Veškerá právní jednání, všechny listiny, podání a úřední úkony, jichž budou vyžadovati organizace a provádění úvěru, jsou s vynětím směnek a soudního řízení osvobozeny od kolkových a přímých poplatků;

b) Provozování úvěrních obchodů z těchto úvěrů, jež se děje ve společném podniku několika zúčastněných ústavů úvěr ten poskytujících a jež účetnicky samostatno, požívá výhody dle § 20. č. 2. uherského zák. čl. VIII. z r. 1909. Tomuto společnému podniku přísluší také osvobození od 60%ní válečné přírážky dle zák. čl. IX. z roku 1918;

c) Společenstva od daní dle § 4. č. 3. uher. zák. čl. VIII. z roku 1909 trvale osvobozená nepozbývají osvobození, když účastníci se poskytování úvěru vcházejí v úvěrní styky i s mečleny.

5. Cizina.

1. Vyhláška ministerstva financí ze dne 31. ledna 1921, čís. 51 Sb. z. a n., že pozbyly platnosti úmluvy k zamezení dvojího zdanění uzavřené mezi býv. Rakouskem a Uhrami.

2. Zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 349 Sb. z. a n., kterým se vláda zmocňuje, aby zatímně upravila obchodní styky s cizinou. —

3. Nařízení vlády ze dne 9. září 1921, č. 350 Sb. z. a n., jímž se uvádí v platnost hospodářská dohoda mezi vládami československou a německou, jakož i úmluva o provádění čl. 297. mírové smlouvy Versailleské.

4. Nařízení vlády ze dne 10. listopadu 1921, č. 402 Sb. z. a n., jímž se uvádí v prozatímní platnost obchodní úmluva mezi republikou československou a královstvím rumunským.

Z výnosů ministerstva financí otištěných ve Věstníku sluší uvést: Úmluvy k zamezení dvojího zdanění v poměru k Uhrám (str. 90), obchodní a celní smlouva se Švýcarskem, výpověď (str. 240), první uložení ratifikací míru Trianonského (str. 274), výklad prozatímní obchodní smlouvy mezi čs. republikou a SHS o aplikaci celních tarifů (str. 274).

Mimořádné dávky.

A. Válečné přírážky.

1. Zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 331 Sb. z. a n., o válečných přírážkách ku přímým daním (s výjimkou daně z příjmu) za rok 1921 mimo Slovensko a Podkarpatskou Rus.

2. Zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 336 Sb. z. a n., jímž se mění některá ustanovení zákona o osobních daních přímých a stanoví válečná přírážka k dani z příjmu za léta 1921 až 1923 (§§ 4. až 8.).

3. Zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 294 Sb. z. a n., jímž se mění některá ustanovení o přímých daních platných na Slovensku a Podkarpatské Rusi a stanoví se válečná přírážka k dani důchodkové (z příjmu) za léta 1921 až 1923 s prováděcím nařízením ze dne 1. prosince 1921, č. 469 Sb. z. a n.

4. Zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 332 Sb. z. a n., jímž se pro Slovensko a Podkarpatskou Rus stanoví válečné přírážky ku přímým daním (s výjimkou daně důchodkové) za rok 1921 a dočasně se zrušují některá ustanovení o přímých daních.

Ku provedení zákonů ze dne 12. srpna 1921, č. 331 Sb. z. a n. a č. 336 Sb. z. a n., vydalo ministerstvo financí zevrubný výnos otištěný ve Věstníku na stránce 390.

B. Válečné daně.

Zde sluší pouze poukázat na výnos min. financí otištěný ve Věstníku na str. 229 o osvobození vyššího služebního příjmu zaměstnanců bankovního úřadu od daně válečné.

C. Dávka z majetku.

1. Nařízení vlády ze dne 30. března 1921, č. 141 Sb. z. a n., kterým se zvyšuje úrok z dobrovolných splátek na dávku z majetku a přírůstku na majetku placených hotovými.

2. Zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 323 Sb. z. a n., kterým se blíže upravuje dávka z majetku a z přírůstku na majetku u majetku zabraného.

3. Nařízení vlády ze dne 17. listopadu 1921, č. 417 Sb. z. a n., kterým se vydává první dodatek ku prováděcímu nařízení k zákonu o dávce z majetku ze dne 27. července 1920, č. 463 Sb. z. a n.

Z výnosů ministerstva financí otištěných ve Věstníku sluší uvést: Kmenové jmění okresních hospodářských záložen (str. 182), kursy cenných papírů (str. 269) a směrnice pro oceňování těchto podniků: sladoven (str. 138), průmyslových lihovarů, rafinerií a draslaven (str. 141), drožďáren (str. 145), hospodářských lihovarů (str. 155), cihelen (str. 211) a mlýnů (str. 219 a 275).
